

Plan van aanpak voor een uniforme beoordeling van PFAS-houdende bodemmateriële

Datum: 12 aug 2025

Voor: Erkende bodemsaneringsdeskundigen, erkende bodembeheerorganisaties, erkende tussentijdse opslagplaatsen, erkende centra voor grondreiniging en erkende centra voor slibverwerking

Inleiding

Naar aanleiding van de omzendbrief betreffende de onderbouwing van toetsingswaarden voor het gebruik van PFAS-houdende bodemmateriële van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw van 16 juli 2025, werden tussen de betrokken sectororganisaties en stakeholders praktische afspraken gemaakt over de vrijwillige implementatie van de principes van deze omzendbrief binnen de grondverzetsregeling. Onderliggend plan van aanpak bundelt de gemaakte praktische afspraken en geeft een richtinggevende timing om zo spoedig mogelijk tot een gestroomlijnde aanpak te komen.

Uit de mededeling van de minister aan de Vlaamse Regering (ministerraad van 20 juni 2025):

“Een leidraad met richtlijnen voor de beoordeling van de voorwaarden voor het gebruik van PFAS-houdende bodemmateriële overeenkomstig de bepalingen van VLAREBO, hoofdstuk 13 is ook in het algemeen belang, om het leefmilieu te beschermen en om de gehele bouwsector onder meer ten behoeve van openbare infrastructuurprojecten meer zekerheid te bieden. De richtlijnen dienen ook als leidraad om de uniformiteit te garanderen, waarbij gelijkaardige toetsingswaardes voor PFAS over verschillende projecten heen worden gehanteerd.”

De omzendbrief biedt een niet-bindend toetsingskader voor PFOS, PFOA en de som PFAS voor gebruik van bodemmateriële in overeenstemming met VLAREBO, hoofdstuk XIII. De richtlijnen zijn bedoeld om meer zekerheid te bieden en een uniforme toepassing te faciliteren bij technische verslagen en grondverzettoelatingen.

Parallel hieraan publiceerde de OVAM een informatief document als handreiking voor de erkende bodemsaneringsdeskundigen met richtinggevende toetsingswaarden voor bodemonderzoek en sanering voor PFAS in het vaste deel van de aarde en het grondwater (zie nieuwsbericht van de OVAM van 9 juli 2025). Hoewel deze toetsingswaarden in eerste instantie gericht zijn op OBO, BBO en BSP, kunnen ze ook richtinggevend zijn bij het bepalen van gebruiksmogelijkheden van bodemmateriële.

Principes van de omzendbrief – niet technische samenvatting

Het nieuwe niet-bindende toetsingskader van de omzendbrief is een verdere verfijning van eerdere richtlijnen. Dit leidt tot een licht gewijzigde benadering. Daarmee wil de omzendbrief vooral een éénduidig houvast bieden voor het gebruik van bodemmaterialen binnen het kader van de grondverzetsregeling.

De omzendbrief bevat de volgende kernprincipes (niet- exhaustief), waarbij deze expliciet verwijst naar de bestaande VLAREBO-principes:

- Verfijning van toetsingswaarden voor vrij gebruik buiten de KWZ, met extra veiligheidsmarges voor o.a. waterwingebieden, beschermingszones I–III en bestemmingstype I en II
- Bevestiging voor het hanteren van de principes voor gebruik binnen de KWZ, inclusief de recent gewijzigde definitie van KWZ (art. 158 VLAREBO).
- Een kader voor bouwkundig bodemgebruik en vormvaste producten. Ook hier worden extra veiligheidsmarges voorzien voor toepassingen in ondergrondse infiltratievoorzieningen en toepassingen in waterwingebieden en beschermingszones type I – III.

Vrijwillig engagement van de sector

De sectororganisaties VEB en VOBAS, de erkende bodembeheerorganisaties Grondwijzer en Grondbank en de sectorvereniging OVB (namens een aantal erkende TOP/CGR/CSV) engageren zich vrijwillig om de principes van de omzendbrief te implementeren. Dit engagement weerspiegelt de gedeelde doelstelling om te komen tot een gestroomlijnde toepassing binnen de traceerbaarheidsprocedure, in afwachting van een volwaardig normatief kader.

De omzendbrief stelt alle betrokkenen bij het grondverzet voor een aantal praktische uitdagingen die nog verder uitgeklaard dienen te worden. Dit zal direct zijn opstart vinden, doch wordt dit evident bemoeilijkt door o.a. :

- de moeilijke timing (zomervakantie, bouwverlof, ...);
- de beperkte beschikbare capaciteit bij de eBSDen en eBBOrgs;
- de benodigde tijd om de opdrachtgevers, aannemers en andere betrokkenen te informeren en te sensibiliseren

Een eerste uitdaging waar versneld werk van zal gemaakt worden is een uitgebreide communicatiecampagne gericht naar de verschillende stakeholders. Dit in parallel met verder overleg met de betrokken actoren die gelast zijn met de technische en procedurele implementatie van de grondverzetsregeling om de nodige organisatorische en praktische afspraken te maken alsook om de nodige kennisuitwisseling en opleiding te voorzien.

Iniatieven hiertoe werden al genomen en zullen tijdens de komende weken verder worden uitgerold. Daarbij zullen de stakeholders worden geadviseerd om contact op te nemen met hun eBSD en aangeraden om binnen een redelijke termijn een herevaluatie van eerder conformverklearde TV'en te laten opmaken, en dit in functie van de concrete dossiers.

Daarbij zullen de beschikbare middelen en capaciteiten prioritair worden ingezet in de volgende (richtinggevende) volgorde:

1. In eerste instantie zal de focus gelegd worden op de toepassing van de toetsingswaarden bij de opmaak van nieuwe technische verslagen. Ondanks de bezorgdheid met betrekking tot de capaciteit bij de erkende bodemsaneringsdeskundigen en de vakantieperiode, wordt richtinggevend vooropgesteld dat alle technisch verslagen ingediend **vanaf 1 september 2025** al rekening houden met de nieuwe richtinggevende principes. Dit mag uiteraard al vóór die datum.
2. Vervolgens zullen de opdrachtgevers, alsook Tussentijdse Opslagplaatsen, Centra voor grondreiniging en Centra voor slibverwerking via een gericht communicatie worden geadviseerd om contact op te nemen met hun eBSD. Deze eBSD kunnen vervolgens binnen een redelijke termijn en in zoverre dit voor het concrete dossier relevant is, een herevaluatie van eerder conformverklearde TV'en uitvoeren
3. In een volgende fase kunnen de erkende bodembeheerorganisaties, erkende tussentijdse opslagplaatsen, erkende centra voor grondreiniging en erkende centra voor slibverwerking bijkomende checks hanteren voor nieuwe grondverzettoelatingen, maar ook reeds afgeleverde grondverzettoelatingen bij langlopende (grootschalige) projecten, die op basis van eerder conform verklearde technische verslagen worden aangevraagd. Zij kunnen de opdrachtgevers bvb. aanraden om de eerdere evaluatie af te toetsen aan de nieuwe richtinggevende principes, afhankelijk van de concrete dossiers.

Voor technische verslagen waarvan de geldigheid verlopen is, kan het evenzeer aanbevolen zijn om het TV te herevalueren aan de hand van de richtinggevende principes van de omzendbrief.

Deze afspraken zijn het resultaat van constructief overleg tussen de sector en de overheid. Ze bieden een werkbaar kader voor de toepassing van PFAS-richtlijnen in afwachting van verdere decretale normering. We rekenen op ieders medewerking om deze afspraken in de praktijk te brengen.

Voor vragen of toelichting kan u contact opnemen met uw sectororganisatie of de bodembeheerorganisaties.

Praktische vertaling naar de 3 delige code – suffix “s”

Het niet-bindend toetsingskader zoals vermeld in de omzendbrief voegt een aantal bijkomende voorwaarden toe voor een aantal zeer specifieke gevallen. De trigger om deze voorwaarden te beschouwen is het al dan niet overschrijden van de strengste toetsingswaarden voor vrij gebruik in bestemmingen gelegen in bestemmingstype I, II en waterwingebieden & beschermingszones type I – III. Om die reden werd afgesproken om **het suffix ‘s’** toe te voegen aan de 3-delige code als voor een partij de concentraties voor PFAS **voldoen aan deze strengere toetsingswaarden**. Dit is belangrijk als signaalfunctie voor de sector en biedt de nodige transparantie met betrekking tot de gebruiksmogelijkheden.

De ‘algemene’ gebruiksmogelijkheden (Vrij gebruik in bestemmingstype III-V, gebruik binnen de KWZ en bouwkundig bodemgebruik/vormvast product) worden zoals steeds aangegeven via de 3-delige code zelf. Het suffix ‘s’ geldt dan als bijkomende signaalfunctie voor de specifieke gevallen.

Implementatie van het plan van aanpak.

Om dit plan van aanpak in de praktijk te brengen en afhankelijk van de praktijkervaringen kunnen er nog verdere praktische en organisatorische afspraken gemaakt worden met de verschillende stakeholders bij het grondverzet.